Lietas arhīva Nr. A42-01136-18/7
ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0529.A420319017.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018.gada 29.maijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Ābele,

piedaloties pieteicējai /pers. A/ un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta pārstāvim zvērinātam advokātam Valsts amatpersona,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta 2017.gada 13.oktobra lēmuma Nr.DMV–17–20354–ap atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ (turpmāk arī ? pieteicēja) ar bērniem – meitu /pers. C/ un dēlu /pers. D/ – no 2016.gada 29.decembra bija reģistrēti palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām 2.reģistrā.

Ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Dzīvokļu pārvaldes komisijas personu reģistrācijai palīdzības saņemšanai 2017.gada 16.augusta lēmumu (turpmāk – sākotnējais lēmums) nolemts pieteicēju ar bērniem izslēgt no palīdzības saņemšanas 2.reģistra, pamatojoties uz likuma "Par palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā" 10.panta pirmās daļas 2.punktu.

Sākotnējais lēmums pamatots ar to, ka ir zuduši apstākļi, kas bija par pamatu pieteicējas un viņas bērnu reģistrācijai palīdzības saņemšanas 2.reģistrā, jo pieteicējai ar Rīgas bāriņtiesas 2017.gada 21.februāra lēmumu ir pārtrauktas bērnu aizgādības tiesības.

Nepiekrītot sākotnējām lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja Rīgas domes Mājokļu un vides departamentā (turpmāk – Departaments).

[2] Ar Departamenta 2017.gada 28.oktobra lēmumu DMV–17–20354–ap (turpmāk – Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Lēmumā papildus sākotnējā lēmumā minētajiem argumentiem norādīts, ka pieteicēja bāriņtiesas lēmumu tiesā nav pārsūdzējusi, kā arī nav vērsusies bāriņtiesā ar lūgumu atjaunot pārtrauktās aizgādības tiesības. Tādējādi pieteicēja nav uzskatāma par personu, ar kuru dzīvo kopā un kuras apgādībā ir nepilngadīgi bērni, kas ir viens no obligātajiem kritērijiem, lai pretendētu uz palīdzības saņemšanu 2.reģistra ietvaros.

[3] 2017.gada 9.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

[4] 2017.gada 30.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts Departamenta rakstveida paskaidrojums, kurā Departaments norāda, ka pieteikumu neatzīst un lūdz tiesu to noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[5] Tātad pieteicēja ar bērniem no 2016.gada 29.decembra bija reģistrēta palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām 2.reģistrā kā maznodrošināta persona, ar kuru kopā dzīvo un kuras apgādībā ir nepilngadīgi bērni. Ar pārsūdzēto lēmumu pieteicējas ģimene izslēgta no minētā reģistra, jo pieteicējai ir pārtrauktas bērnu aizgādības tiesības.

Līdz ar to lietā jānoskaidro, vai Departaments pamatoti izslēdzis pieteicēju un viņas bērnus no 2.reģistra, t.i., vai ir zuduši tie apstākļi, kas bijuši par pamatu pieteicējas reģistrēšanai 2.reģistrā.

[6] Saskaņā ar Rīgas domes 2015.gada 9.jūnija saistošo noteikumu Nr.153 "Par reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 32.4.1.apakšpunktu 2.reģistrā pašvaldības dzīvojamās telpas izīrēšanai pirmām kārtām reģistrē personas, kuras tiek izliktas no tām vai to ģimenes locekļiem piederoša dzīvokļa par hipotekārā kredīta, kas ņemts vienīgā dzīvokļa iegādei vai/un remontam, parādsaistību nepildīšanu, ja tās ievietojušās minētajā dzīvojamā telpā līdz prasības celšanai, kā arī to dzīvesvieta pēdējos piecus gadus deklarēta Rīgā un tās ir maznodrošinātas personas, ar kurām kopā dzīvo un kuru apgādībā ir nepilngadīgs bērns, kā arī šo personu bērni, kas dzimuši pēc tiesas sprieduma stāšanās spēkā.

Tātad minētajā tiesību normā ir noteikti kritēriji, kuriem visiem vienlaicīgi pastāvot, persona ir tiesīga atrasties 2.reģistrā. Lietā nav strīda par to, ka brīdī, kad pieteicēja tika reģistrēta palīdzības 2.reģistrā, viņa atbilda šiem nosacījumiem, proti, bija izlikta no nekustamā īpašuma parādsaistību nepildīšanas dēļ, kopā ar bērniem bija atzīta par trūcīgu ģimeni un ar pieteicēju kopā dzīvoja un pieteicējas apgādībā bija viņas nepilngadīgie bērni /pers. C/ un /pers. D/.

Savukārt likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 10.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka persona tiek izslēgta no palīdzības reģistra, ja zuduši apstākļi, kuri bijuši par pamatu šīs personas reģistrēšanai attiecīgās palīdzības saņemšanai.

[7] Kā redzams no lietas materiāliem, pieteicēju ar bērniem ir izslēgta no palīdzības saņemšanas 2.reģistra, pamatojoties uz likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 10.panta pirmās daļas 2.punktu, jo, tā kā ar pieteicēju vairs kopā nedzīvo un viņas apgādībā nav nepilngadīgi bērni, ir zuduši apstākļi, kuri bija par pamatu reģistrācijai minētajā reģistrā (*lietas 6.–17., 14. un 17.–24.lapa)*.

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments, analizējot likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 10.panta pirmās daļas 2.punkta normas saturu, ir atzinis, ka minētā tiesību norma piemērojama ne tikai tajos gadījumos, ja apstākļi, kuri pastāvēja personas reģistrēšanas brīdī, ir mainījušies vai zuduši, bet ikvienā gadījumā, kad pašvaldība konstatē, ka tiesību normās minētie apstākļi, kuru dēļ pašvaldībai ir pienākums sniegt palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā, nepastāv. Ja šādi apstākļi nepastāv, pašvaldība nav tiesīga attiecīgo palīdzību sniegt un tai ir jāizdod obligātais administratīvais akts par personas izslēgšanu no reģistra (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 14.maija sprieduma lietā Nr.SKA–239/2010 12.punktu*).

[8] No lietas materiāliem izriet, ka ar Rīgas bāriņtiesas 2017.gada 21.februāra lēmumu Nr.1–6/416 pieteicējai ir pārtrauktas aizgādības tiesības pār meitu un dēlu *(lietas 17. – 24.lapa)*. Lēmums stājās spēkā tā pieņemšanas brīdī.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta Dzīvokļu pārvalde ar 2017.gada 11.maija vēstuli Nr.DMV–17–9541–ap *(lietas 16.lapa)* pieteicēju brīdināja par administratīvā procesa uzsākšanu pieteicējas trīs cilvēku ģimenes izslēgšanai no 2.reģistra, jo zuduši apstākļi, kas bija par pamatu ģimenes reģistrācijai palīdzības saņemšanai. Pieteicēja 2017.gada 31.maija iesniegumā Departamentam ir lūgusi atstāt pieteicēju dzīvokļu rindā, vienlaikus norādot, ka pārtrauktās aizgādības tiesības uz bērniem pacentīsies atjaunot divu mēnešu laikā *(lietas 15.lapa)*.

Saskaņā ar lietas materiālos esošo Rīgas bāriņtiesas Kurzemes rajona un Zemgales priekšpilsētas aizgādnības lietu nodaļas 2017.gada 9.oktobra vēstuli, pieteicēja bāriņtiesas lēmumu nepārsūdzēja, kā arī līdz minētās vēstules sastādīšanas brīdim nebija vērsusies bāriņtiesā ar lūgumu atjaunot pārtrauktās aizgādības tiesības *(lietas 13.lapa)*. Arī no Rīgas bāriņtiesas 2018.gada 28.marta tiesai adresētajā vēstulē sniegtās informācijas secināms, ka pieteicēja kopš aizgādības tiesību pārtraukšanas netika vērsusies bāriņtiesā ar lūgumu atjaunot pārtrauktās aizgādības tiesības *(lietas 41.lapa)*. Tāpat arī tiesas sēdē pieteicēja neiesniedza dokumentus, kas apliecinātu, ka uz lietas izskatīšanas brīdi būtu mainījušies lietas tiesiskie vai faktiskie apstākļi, lai pieteicējas atrašanās 2.reģistrā varētu tikt atjaunota. Tieši pretēji, tiesas sēdē pieteicēja tiesai paskaidroja, ka pieteicējas bērni atrodas tēva apgādībā un dzīvo Anglijā un pieteicēja savus bērnus pēdējo reizi ir redzējusi 2017.gada 21.februārī *(lietas 58. – 62.lapa)*.

[9] Ņemot vērā Rīgas bāriņtiesas 2017.gada 21.februāra lēmumu, kā arī to, ka pieteicēja tiesas sēdē apliecināja, ka pieteicējas bērni vairs nedzīvo kopā ar pieteicēju un neatrodas pieteicējas apgādībā, tiesa atzīst, ka vairs nepastāv obligātais kritērijs, kas bija par pamatu pieteicējas un viņas bērnu uzņemšanai palīdzības 2.reģistrā. Proti, pieteicēja nav uzskatāma par personu, ar kuru kopā dzīvo un kuras apgādībā ir nepilngadīgi bērni.

Tādējādi atzīstams, ka Departaments, konstatējot, ka pieteicējas bērni vairs nedzīvo ar pieteicēju un neatrodas pieteicējas apgādībā, pamatoti pieņēma Lēmumu par pieteicējas un viņas bērnu izslēgšanu no palīdzības saņemšanas 2.reģistra.

[10] Izvērtējot pieteicējas tiesas sēdē pausto, ka šobrīd viņa dzīvo patversmē un arī viņai ir tiesības uz cilvēcīgiem dzīves apstākļiem, t.i., tiesībām lietot kaut vai vienu istabu kopmītnē vai vienistabas dzīvokli neatkarīgi no tā, vai viņas apgādībā ir bērni vai nav, tiesa norāda, ka pašvaldības palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā ir pieskaitāma tādai sociālo tiesību jomai kā sociālais atbalsts (jeb sociālā palīdzība plašākā nozīmē), ko valsts vai pašvaldība sniedz personām, kurām ir vajadzība pēc šāda atbalsta un kuras pašas saviem spēkiem nespēj nodrošināt attiecīgo vajadzību. Taču sociālā atbalsta tāpat kā ikvienas sociālās tiesības nodrošināšana ir atkarīga no valsts vai pašvaldības finansiālajām iespējām un resursiem (*sk. Augstākās tiesas 2010.gada 6.maija sprieduma lietā Nr.SKA–171/2010 7.punktu*). Tas nozīmē, ka pašvaldība sniedz atbalstu pašām neaizsargātākajām personu kategorijām, kuras pašas saviem spēkiem nespēj atrisināt dzīvokļa jautājumu. No lietas materiāliem neizriet, ka pieteicēja nevarētu strādāt un īrēt dzīvojamo telpu.

Izvērtējot lietas materiālus, nav konstatējams arī tas, ka pieteicēja atbilstu kādām citām personu kategorijām, kurām ir tiesības tikt reģistrētām un atrasties palīdzības 2. vai kādā citā reģistrā. Uz šādu apstākli nav norādījusi arī pieteicēja. Savukārt tas, ka Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra turpina pieteicējai izmaksāt ģimenes valsts pabalstu par dēlu /pers. D/ (*lietas 55. un 57.lapa*), nav atzīstams par apstākli, kas apliecinātu, ka viņas bērni /pers. D/ un /pers. C/ dzīvo ar pieteicēju un atrodas viņas apgādībā. Visdrīzāk pabalsta izmaksa ir vērtējama kā, iespējams, iestādes kļūda.

[11] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteikums – nepamatots un noraidāms.

[12] Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtā daļa noteic, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šādos gadījumos tiesa pieteicēja pienākumu samaksāt valsts nodevu attiecīgajā apmērā norāda sprieduma rezolutīvajā daļā. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa sprieduma norakstu nosūta tiesu izpildītājam izpildei. Savukārt šī panta piektā daļa noteic, ka šā panta ceturtajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.).

Pieteicēja ar tiesneses 2017.gada 16.novembra lēmumu (*lietas 2.–3.lapa*) tika atbrīvota pilnībā no valsts nodevas samaksas. Ņemot vērā pieteicējas finansiāli mazaizsargāto stāvokli, t.i., pieteicējai joprojām ir piešķirts trūcīgas ģimenes (personas) statuss (*lietas 56.lapa*) un pieteikums ir iesniegts sociālās drošības jomā par tiesībām saņemt pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā, tiesa atzīst, ka uz pieteicēju konkrētā pieteikuma noraidīšanas gadījumā nav attiecināms Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtajā daļā minētais pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251. un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta 2017.gada 13.oktobra lēmuma Nr.DMV–17–20354–ap atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Ābele